

Шульга Ю.І., кандидат сільськогосподарських наук

Маслюк А.М., науковий співробітник

Інститут тваринництва степових районів ім. М.Ф.Іванова «Асканія-Нова»
НААН

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВВІДНОГО СХРЕЩУВАННЯ

Наведені результати схрещування порід свиней української степової білої та великої білої (англійської селекції). Встановлено, що свиноматки української степової білої породи в поєднанні з кнурами великої білої мають кращі показники репродуктивних якостей ніж при чистопородному розведенні, а помісні підсвинки переважають своїх аналогів за ростом, розвитком та скороспілістю.

Постановка проблеми. Українська степова біла порода свиней є найпоширенішою в Херсонській області та використовується в шести племінних господарствах, з яких два племзаводи. За обмежений ареал використання її віднесено до числа локальних. Маючи в своєму активі високі відтворювальні якості свиноматок вона суттєво поступається спеціалізованим породам за відгодівельними та м'ясними якостями.

Враховуючи вище викладене розпочато роботу зі створення нових генотипів (ліній) свиней, на міжпородній основі, які б характеризувалися доброю відтворювальною здатністю, високими відгодівельними та м'ясними якостями.

Аналіз основних досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. Подальше вдосконалення існуючих в Україні порід можливе більш довгим шляхом інтенсифікації селекційної роботи, або швидшим, за допомогою використання в системі схрещування висококласного імпортного поголів'я, котре має суттєві переваги за більшістю господарсько-корисних ознак [1].

Особливим етапом у розведенні української степової білої породи свиней стало виведення нових ліній за допомогою «прилиття крові» породи ландрас. Першою, методом ввідного схрещування з породою бельгійський ландрас, була виведена, у 70-х роках, лінія Арсенала 487 та родини свиноматок Алмазна, Арсенальна, Алея [2].

За схожою схемою, у 80-х роках, виведено лінію Аспекта 615 з родинками маток Лучиста та Лазурна [3].

Останньою, виведеною за подібною методикою є лінія Крона 1437, яка була створена у 90-х роках минулого сторіччя [4].

Як свідчить практика, створення нових генотипів свиней та інших видів тварин, особливо за участю декількох вихідних порід, є тривалий селекційний процес. Кінцевий результат у селекції з їх створення залежить перш за все від цілеспрямованої селекційно-племінної роботи, вірного вибору вихідних форм, господарств, умов для створення та збільшення чисельності тварин бажаної моделі [5,6].

Мета досліджень та методика їх проведення. Дослідження проводилися в період 2007-2008 рр. на базі племрепродуктора СВК «Лідія» Скадовського району Херсонської області. Для організації досліду в господарстві за принципом аналогів було сформовано дві групи свиноматок української степової білої породи по 15 голів у кожній. Для їх парування використовували по 2 – 3 кнури-плідники української степової білої (УСБ) та великої білої (ВБ) порід.

Годівля тварин усіх статевих вікових груп проводилась повноцінними кормами у відповідності до технологічних параметрів, передбаченими в господарстві.

Продуктивні якості свиноматок дослідних груп визначали за наступними показниками: багатоплідність, жива маса кожного поросяти при народженні і відлученні, маса гнізда і кількість поросят та збереженість приплоду в 2 місяці, комплексний показник відтворювальних якостей (КПВЯ) визначали за методикою В.П. Коваленка.

У другій частині експериментальних досліджень вивчали особливості росту і розвитку молодяку шляхом взяття промірів, а також рівень їх скоростиглості при вирощуванні.

Результати досліджень. У результаті проведених досліджень встановлено (табл. 1), що використання кнурів-плідників великої білої породи англійської селекції вплинуло на підвищення репродуктивних якостей свиноматок української степової білої породи. Рівень багатоплідності підвищився на 0,5 гол. (4,9 %), молочності – на 5,1 кг (9,5 %), кількості поросят до відлучення – на 0,5 гол. (5,3 %), маси гнізда у 2 місяці – на 5,9 кг (4,8 %) і як наслідок, кращий комплексний показник відтворювальних якостей – на 5,9 одиниць.

1. Репродуктивні якості свиноматок при чистопородному розведенні та схрещуванні, $\bar{X} \pm S\bar{x}$.

Показники		Поєднання	
		УСБ×УСБ	УСБ×ВБ
Багатоплідність, гол.		10,3±0,18	10,8±0,42
Великоплідність, кг		1,1±0,01	1,1±0,03
Молочність, кг		53,6±1,54	58,7±2,83
У 2 місяці	кількість поросят, гол.	9,5±0,20	10,0±0,44
	маса гнізда у, кг	191,5±3,92	197,4±9,0
	маса поросяти, кг	20,2±0,19	19,8±0,59
Збереженість, %		93,7	91,4
КПВЯ		125,9	131,8

У поєднаннях ♀УСБ×♂ВБ спостерігається дещо менша маса одного поросяти у 2 місяці та нижча збереженість приплоду, що пояснюється більшою кількістю поросят у їх приплоді при народженні та відлученні.

За результатами щомісячних зважувань встановлено, що за живою масою напівкрової тварини ♀УСБ×♂ВБ у всі вікові періоди переважали чистопородних аналогів української степової білої породи. Найбільша різниця 5,1 кг (6,1 %) спостерігається у шість місяців, що пов'язано з більш ранньою статевою скорості-

лістю української степової білої породи та вищою інтенсивністю росту помісного молодняку, а у 8-місячному віці перевага помісного молодняку скоротилася до 2,8 кг (2,3 %).

Довжина тулуба напівкровних тварин була більшою ніж у чистопородних, перевага у чотири місяці складала 2,6 см, або 2,9 %, у шість місяців – 5,3 см, або 4,5% ($P \geq 0,95$), а у вісім місяців – збільшилася до 7,5 см, або 5,6 % ($P \geq 0,999$). На відміну від довжини тулуба, за показниками обхвату грудей вони поступалися останнім, і лише у чотири місяці переважали їх на 0,1 см. У помісних тварин індекс збитості знижувався, тоді як, у чистопородних він залишався майже однаковим у всі періоди, що пов'язано з рівномірним приростом промірів тілобудови.

Аналізуючи дані контрольного вирощування (табл. 2) за віком досягнення живої маси 100 кг слід відмітити, що помісний молодняк цієї маси досяг за 196,2 дні, а чистопородний – за 206,3 дні при достовірній різниці ($P \geq 0,95$).

2. Відгодівельні якості чистопородного та помісного молодняку, $\bar{X} \pm S\bar{x}$.

Показники	Поєднання	
	УСБ×УСБ	УСБ×ВБ
Вік досягнення живої маси 100 кг, днів	206,3±2,45	196,2±3,65*
Середньодобовий приріст, г	562,4±16,49	571,3±33,58
Витрати корму на 1 кг приросту, корм. од	4,72±0,07	4,65±0,12

Примітка: * $P \geq 0,95$

Вищий середньодобовий приріст помісних тварин (571,3 г), що більше від чистопородних (562,4 г) на 1,6 %, дозволив скоротити строки вирощування молодняку та раніше почати його продуктивне використання.

Вищезгадана перевага двохпородного молодняку за середньодобовим приростом та віком досягнення живої маси 100 кг дає змогу зменшити витрати корму на 1 кг приросту на 0,07 корм. од., і складає його економію при вирощуванні однієї голови більше 7 корм. од.

Висновки. При схрещуванні порід свиней української степової білої та великої білої англійської селекції ефект гетерозису встановлено майже за всіма показниками репродуктивних якостей.

Напівкровні підсвинки перевищували своїх чистопородних ровесників за показниками живої маси та довжини тулуба при достовірній різниці останньої у шість та вісім місяців, що вплинуло й на показник скороспільності тварин при вирощуванні.

Отже, високопродуктивні генотипи зарубіжної селекції доцільно використовувати не лише для отримання товарних гібридів, але і для покращення продуктивних якостей вітчизняних порід, шляхом створення нових спеціалізованих структурних одиниць.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Рыбалко В.П. Красная белопоясая порода мясных свиней // Зоотехния. – 2007. – № 10. – С. 2–3.

2. Маслюк А.М. Генотип лінії Арсенала 487 (ХСУБ-1127) // Тваринництво України. – 2003. – № 8. – С.15-17.

3. Крилова Л.Ф., Соловьев И.В., Гумен В.А., Явищенко В.Р. Высокопродуктивная линия Аспекта 615 // УНИИЖ Н/т бюллетень. Вып. 2. – Херсон, 1990. – С. 36-39.

4. Крилова Л.Ф. та інш. Нова краща лінія Крона 1437 // Тваринництво України. – 1998. – №4. – С.11-12.

5. Крилова Л.Ф. Новий заводський тип свиней (УСБ-І) // Розведення і генетика тварин. – Міжвід. темат. наук. зб. – К.: Науковий світ. – 2002. – С.97-98.

6. Крилова Л. Ф., Маслюк А. М. Виведення та основні підсумки роботи з українською степовою білою породою свиней // Збірник наукових праць ІТСП «Асканія-Нова». – 2006. – С. 89–97.

Шульга Ю.И., Маслюк А.Н. Эффективность вводного скрещивания. Изложены результаты скрещивания пород свиней украинской степной белой и крупной белой (английской селекции). Установлено, что свиноматки украинской степной белой породы в сочетании с хряками крупной белой имеют лучшие показатели репродуктивных качеств, чем при чистопородном разведении, а помесные подсвинки превосходят своих аналогов за ростом, развитием и скороспелостью.

Yu.I. Shulha, A.M. Masliuk. Efficiency of the Introductory Crossing. The results of crossing breeds of pigs of the Ukrainian Steppe White and the Large White (English selection) are expounded. It is set that the sows of the Ukrainian Steppe White in combination with the male hogs of Large White breed have better indexes of reproductive qualities that of the pure bred breeding and cros gilts prevail the analogues in growth, development and earliness.